

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра цивільно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

«28» *серпня* 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДОГОВІРНЕ ПРАВО ЄС

рівень вищої освіти - другий (магістерський)
галузь знань - D Бізнес, адміністрування та право
спеціальність - D8 Право
освітня програма - Право
вид дисципліни - за вибором
факультет - юридичний

2025 / 2026 навчальний рік

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Договірне право ЄС» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D8 Право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є набуття студентами теоретичних та практичних знань і вмінь в сфері регулювання договірних інститутів ЄС.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є визначення та аналіз правових проблем, формування та обґрунтування правових позицій та застосування отриманих знань у практичних ситуаціях.

1.3. Кількість кредитів – 3 кредити

1.4. Загальна кількість годин - 90 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
20 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
60 год.	80 год.
у тому числі індивідуальні завдання	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК 11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК 14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

СК 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 5. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права

ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН 16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу

на відповідні суспільні відносини.

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності, визначені закладом вищої освіти.

ПРН 18. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ПРН 19. Формулювати багатоваріантність розв'язання правових проблем (задач) у вирішенні практичних ситуацій.

1.8. Пререквізити: Теорія права та держави. Цивільне право (загальна частина). Цивільне право (особлива частина). Господарське право. Цивільний процес. Господарський процес.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна характеристика договірного права ЄС

Поняття договірного права ЄС. Наукові концепції та сприйняття договірного права ЄС. Функції договірного права ЄС. Принципи *acquis communautaire* ЄС як основа формування європейського договірного права. Джерела Європейського договірного права.

Тема 2. Принципи Європейського договірного права

Поняття та характеристика основних принципів договірного права ЄС. Класифікація принципів європейського договірного права. Окремі принципи європейського договірного права: принцип свободи договору: поняття, сутність та обмеження та відповідно до законодавства ЄС; принцип безпеки в договірному праві ЄС; принцип справедливості договору. Імплементация принципів договірного права ЄС в законодавство України: проблеми наукової та практичної реалізації.

Тема 3. Статика договірних зобов'язань в нормативних актах ЄС

Поняття та проблеми визначення договірних зобов'язань в нормативних актах ЄС та наукових концепціях. Договірні зобов'язання в системі зобов'язань *acquis*. Класифікація договірних зобов'язань в правових актах ЄС. Правосуб'єктність учасників договірних зобов'язань в правових актах ЄС. Об'єкт та предмет договірних зобов'язань в правових актах ЄС.

Тема 4. Динаміка договірних зобов'язань в правових актах ЄС

Основні вимоги до укладення договірних зобов'язань в *acquis*. Основні вимоги до порядку виконання договірного зобов'язання за нормативними актами ЄС. Способи забезпечення виконання зобов'язання за нормативними актами ЄС. Наукові та практичні проблеми імплементации норм європейського договірного права в законодавство України щодо укладення, виконання та забезпечення виконання договірних зобов'язань.

Тема 5. Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань та захист прав сторін в європейському договірному праві

Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань за правом ЄС. Особливості відповідальності за порушення договору у європейському договірному праві. Способи та форми захисту прав сторін договору відповідно до Принципів УНІДРУА. Способи захисту прав сторін договору відповідно до Принципів європейського договірного права. Підстави звільнення від відповідальності за порушення договірних зобов'язань у ЄС.

Тема 6. Договір як основний регулятор приватно-правових відносин в нормативних актах ЄС

Поняття, значення та класифікації договорів в приватному праві країн ЄС. Дійсність договору у ЄС. Недійсність договору. Правові наслідки недійсності договору за європейським договірним правом. Форма договору у праві ЄС. Загальні вимоги до змісту договору в європейському договірному праві. Тлумачення договору.

Тема 7. Договірні відносини купівлі-продажу за європейським договірним правом

Правове регулювання договору купівлі-продажу у ЄС. Зобов'язання сторін за договором купівлі-продажу. Зміна та розірвання договору купівлі-продажу відповідно до законодавства ЄС. Наслідки зміни та розірвання договору купівлі-продажу. Підстави відмови від договору купівлі-продажу. Ускладнення договору. Способи захисту прав сторони договору купівлі-продажу відповідно до Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року.

Тема 8. Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг за законодавством ЄС

Загальні вимоги в законодавстві ЄС до порядку виконання договорів про надання послуг. Європейське договірне право в різних сферах надання послуг: особливості регулювання договорів про надання фінансових послуг; особливості регулювання договорів про надання страхових послуг; особливості регулювання договорів про надання послуг перевезення; особливості регулювання договорів про надання агентських послуг. Проблеми імплементації норм європейського договірного права в сфері надання послуг.

Тема 9. Особливості європейського договірного права щодо регулювання альтернативних способів вирішення спорів учасниками приватноправових відносин

Договори в процедурі медіації на переговорній стадії укладення договорів. Договори в процедурі медіації. Угода за результатами проведення медіації. Проблеми адаптації українського законодавства до законодавства ЄС в частині договірного регулювання процедури медіації. Особливості укладання договорів в разі застосування обов'язкової медіації.

Тема 10. Особливості європейського договірного права щодо регулювання відносин сфери захисту прав учасників приватноправових відносин в міжнародному комерційному арбітражі

Приватноправові способи уніфікації європейського права в міжнародному комерційному арбітражі. Арбітражна процедура з використанням європейського договірного права. Особливості визнання і виконання рішень за використання європейського договірного права. Проблеми імплементації європейського договірного права в цій сфері; проблеми теорії та практики.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Загальна характеристика договірного права ЄС	9	2	1			6	12	2	2			8
Тема 2. Принципи	9	2	1			6	8					8

Європейського договірного права												
Тема 3. Статика договірних зобов'язань в нормативних актах ЄС	9	2	1			6	8					8
Тема 4. Динаміка договірних зобов'язань в правових актах ЄС	9	2	1			6	8					8
Тема 5. Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань та захист прав сторін в європейському договірному праві	9	2	1			6	8					8
Тема 6. Договір як основний регулятор приватно-правових відносин в нормативних актах ЄС	9	2	1			6	12	2	2			8
Тема 7. Договірні відносини купівлі-продажу за європейським договірним правом	9	2	1			6	8					8
Тема 8. Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг за законодавством ЄС	9	2	1			6	8					8
Тема 9. Особливості європейського договірного права щодо регулювання альтернативних способів вирішення спорів учасниками приватноправових відносин	9	2	1			6	8					8
Тема 10. Особливості європейського договірного права щодо регулювання відносин сфери захисту прав учасників приватноправових відносин в міжнародному комерційному арбітражі	9	2	1			6	10	2				8
Усього годин	90	20	10			60	90	6	4			80

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Загальна характеристика договірного права ЄС	1 (2)
2	Тема 2. Принципи Європейського договірного права	1
3	Тема 3. Статика договірних зобов'язань в нормативних актах ЄС	1
4	Тема 4. Динаміка договірних зобов'язань в правових актах ЄС	1
5	Тема 5. Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань та захист прав сторін в європейському договірному праві	1
6	Тема 6. Договір як основний регулятор приватно-правових відносин в нормативних актах ЄС	1 (2)
7	Тема 7. Договірні відносини купівлі-продажу за європейським договірним правом	1
8	Тема 8. Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг за законодавством ЄС	1
9	Тема 9. Особливості європейського договірного права щодо регулювання	1

	альтернативних способів вирішення спорів учасниками приватноправових відносин	
10	Тема 10. Особливості європейського договірного права щодо регулювання відносин сфери захисту прав учасників приватноправових відносин в міжнародному комерційному арбітражі	1
	Разом	10 (4)

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид, зміст самостійної роботи (опрацювання додаткової літератури за темою)	Кількість годин
1	Загальна характеристика договірного права ЄС	6 (8)
2	Принципи Європейського договірного права	6 (8)
3	Статика договірних зобов'язань в нормативних актах ЄС	6 (8)
4	Динаміка договірних зобов'язань в правових актах ЄС	6 (8)
5	Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань та захист прав сторін в європейському договірному праві	6 (8)
6	Договір як основний регулятор приватно-правових відносин в нормативних актах ЄС	6 (8)
7	Договірні відносини купівлі-продажу за європейським договірним правом	6 (8)
8	Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг за законодавством ЄС	6 (8)
9	Особливості європейського договірного права щодо регулювання альтернативних способів вирішення спорів учасниками приватноправових відносин	6 (8)
10	Особливості європейського договірного права щодо регулювання відносин сфери захисту прав учасників приватноправових відносин в міжнародному комерційному арбітражі	6 (8)
	Разом	60 (80)

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Застосовуються три групи методів навчання:

1. словесні – описове розкриття навчального матеріалу, пояснення сутності відповідного явища, поняття, процесу, інструктаж щодо особливостей застосування окремих норм, перевірка рівня самостійного опрацювання навчального матеріалу тощо;

2. наочні – демонстрація схем, таблиць, малюнків (за наявності);

3. практичні – формування вмінь і навичок оперування правовими категоріями, застосування правових норм та використання набутих знань при проведенні семінарських занять.

8. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі методи оцінювання знань та умінь:

- поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо.

- підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Залікове завдання може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести, вирішення змодельованих завдань.

Питання до підсумкового контролю

1. Інструментальна та ідеально-нормативна теорія договірного права.
2. Міждисциплінарні наукові погляди на договірне право.
3. Поняття договірного права ЄС.
4. Сучасні підходи до поняття договору. Вузьке та широке визначення поняття «договір».
5. Поняття «договір», «контракт» в *Acquis Communautaire* або *Acquis International*.
6. Різновиди угод в законодавстві ЄС: добровільні угоди, галузеві угоди, добровільні приватноправові угоди, угода в конкурентному праві.
7. Вертикальні угоди та узгоджена практика.
8. Квзіконтракти.
9. Функція договірного права щодо створення ринку.
10. Функція договірного права щодо регулювання ринку.
11. Регулююча функція європейського договірного права.
12. Принципи *acquis communautaire* ЄС як основа формування європейського договірного права.
13. Зміст та мета *acquis* як основа для правового порядку Європейського Союзу.
14. Основні вимоги до укладення договірних зобов'язань в *acquis*.
15. Гармонізація законодавства як інструмент реалізації *acquis* ЄС у внутрішньому правопорядку України.
16. Джерела Європейського договірного права.
17. Форми (документи) для формування джерел договірного права ЄС. Публікації експертної групи, Акти Комісії або міжінституційні угоди, Рекомендації Комісії для країн Європейського Союзу (ЄС).
18. Директива як джерело договірного права ЄС.
19. Види регламентів. Характеристика Регламенту як джерела для формування договірного права ЄС.
20. Договірні зобов'язання як частиною зобов'язального права ЄС.
21. Поняття «договірні зобов'язання» у законодавстві Європейського Союзу (ЄС).
22. Рим I про договірні зобов'язання.
23. Договірні зобов'язання за DCFR.
24. Підстави дійсності договору за DCFR.
25. Окремі види договірних зобов'язань. Продаж. Оренда. Послуги. Пожертва.
26. Множинність боржників в договірному зобов'язанні.
27. Заміна сторін в зобов'язанні.
28. Несправедливі умови. Фактори оцінки несправедливих умов.

29. Особливості регулювання договорів про надання фінансових послуг.
 30. Дистанційні фінансові контракти. Споживчі фінансові контракти.
 31. Послуги страхування. Захист прав сторін в договорі страхових послуг.
 32. Загальні положення про надання послуг перевезення. Види перевезень.
 33. Законодавство ЄС про договори послуг перевезення.
 34. Загальні положення про надання агентських послуг.
 35. Комерційне агентство, франшиза та дистрибуторство.
 36. Основні вимоги до порядку виконання договірних зобов'язань за нормативними актами ЄС.
 37. Способи забезпечення виконання зобов'язань за нормативними актами ЄС.
 38. Поняття договорів в приватному праві країн ЄС.
 39. Класифікація договорів в приватному праві країн ЄС.
 40. Дійсність договору у ЄС. Недійсність договору.
 41. Правові наслідки недійсності договору за європейським договірним правом.
 42. Форма договору у праві ЄС.
 43. Загальні вимоги до змісту договору в європейському договірному праві.
- Тлумачення договору.
44. Правове регулювання договору купівлі-продажу у ЄС.
 45. Зобов'язання сторін за договором купівлі-продажу.
 46. Зміна та розірвання договору купівлі-продажу відповідно до законодавства ЄС.
 47. Наслідки зміни та розірвання договору купівлі-продажу.
 48. Підстави відмови від договору купівлі-продажу. Ускладнення договору.
 49. Способи захисту прав сторони договору купівлі-продажу відповідно до Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року.
 50. Договори в процедурі медіації на переговорній стадії укладення договорів.
 51. Договори в процедурі медіації.
 52. Угода за результатами проведення медіації.
 53. Проблеми адаптації українського законодавства до законодавства ЄС в частині договірних регулювання процедури медіації.
 54. Особливості укладання договорів в разі застосування обов'язкової медіації
 55. Наукові та практичні проблеми імплементації норм європейського договірних права в законодавство України щодо укладення, виконання та забезпечення виконання договірних зобов'язань.
 56. Наслідки та відповідальність за порушення договірних зобов'язань за правом ЄС.
 57. Особливості відповідальності за порушення договору у європейському договірному праві.
 58. Способи та форми захисту прав сторін договору відповідно до Принципів УНІДРУА.
 59. Способи захисту права сторін договору відповідно до Принципів європейського договірних права.
 60. Підстави звільнення від відповідальності за порушення договірних зобов'язань у ЄС.
 61. Компетенція ЄС та споживчі договори.
 62. Гармонізація європейського договірних права.
 63. Класифікація принципів європейського договірних права.
 64. Принцип свободи договору в договірному праві ЄС.
 65. Принцип безпеки в договірному праві ЄС.
 66. Принцип справедливості договору.

67. Арбітражне провадження з використанням європейського договірного права.
68. Застосовне право в арбітражному провадженні із застосуванням договірного права ЄС.
69. Докази і доказування в арбітражному провадженні.
70. Особливості визнання і виконання рішень за використання європейського договірного права.

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\Sigma 60 = 60$:

Формула обчислення

$$\Sigma 60 = \frac{\Sigma 1}{\Sigma 2} \times 5 \text{ (п'ять)}$$

Примітка:

$\Sigma 60$ – сума максимальної кількості балів

$\Sigma 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\Sigma 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

5 – коефіцієнт

Поточний контроль	Залік	Сума
T1-T10		
$\Sigma 60$	40	100

Відповідь на семінарському занятті – **1-5 балів.**

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;

- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;
- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;
- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;
- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;
- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;
- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання залікової роботи

Залікова робота виконується у письмовій формі та складається із 40 тестових завдань.

Кожне тестове завдання варіанти відповідей, тільки один з яких є правильним; за кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Monateri P. G. Comparative contract law. Elgar Publishing Limited, Edward, 2017.

Додаткова література

1. Міжнародне приватне право : підручник / Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яков'юк та ін. ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яков'юка. Харків : Право, 2021. 408 с.

2. Вишновецька С. В. Колізійно-правові аспекти захисту прав споживачів за законодавством Європейського Союзу. С. В. Вишновецька, Х. В. Кметик. *Форум права*. 2014. № 4. С. 43-47.
3. Димінська О. Ю. Перспективи гармонізації договірного права ЄС. *Право.ua*. 2017. № 3. С. 132-137
4. Гайдун О. О. Інститут інтерпретації (тлумачення) в європейському контрактному праві: теоретико-цивілістичні засади. Автореф. на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальностями: 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень та 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2021. 39 с.
5. Мартинюк Л. П. Відшкодування збитків як правовий наслідок порушення договорів за законодавством України, Німеччини та Франції. *Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова*. Правознавство. 2017. Т. 22. Вип. 2 (31). С. 64-75.
6. Форманюк В.В. Значення досвіду уніфікації та гармонізації регулювання цивільно-правових договорів у Європейському Союзі для договірного права України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія Юриспруденція. 2015. № 14. Том 2. С. 132-135.
7. The Oxford Handbook of Comparative Law / ed. by M. Reimann, R. Zimmermann. Oxford University Press, 2019. URL: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780198810230.001.0001>
8. Hugh Beale. The future of European contract law in the light of the European Commission's proposals for Directives on digital content and online sales. Universitat Oberta de Catalunya. Journal promoted by the Law and Political Science Department. P No. 23 (December, 2016) I ISSN 1699-8154. P. 3-19.
9. Council adopts legislation that makes it safer to contract financial services online or by phone. Council of the EU Press release 23 October 2023. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/10/23/council-adopts-legislation-that-makes-it-safer-to-contract-financial-services-online-or-by-phone/>
10. Andenas m. Negra f. Della. Between Contract Law and Financial Regulation: Towards the Europeanization of General Contract Law. URL: <https://www.jus.uio.no/ifp/personer/vit/msandena/andenas-della-negra-2017eblr499.pdf>
11. Cherednychenko O. O. EU Financial Regulation, Contract Law and Sustainable Consumer Finance. In E. van Schagen & S. Weatherill (Eds.), Better Regulation in EU Contract Law: The Fitness Check and the New Deal For Consumers. (Studies of the Oxford Institute of European and Comparative Law), pp. 61-91. Oxford: Hart Publishing, 2019. University of Groningen Faculty of Law Research Paper No. 4/2020. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3521472
12. Contract. Arthur Taylor von Mehren. The Editors of Encyclopedia Britannica. May 28, 2023. URL: <https://www.britannica.com/money/topic/contract-law>
13. Eller Klaas Hendrik. Comparative Genealogies of «Contract and Society». Cambridge University Press: 19 October 2020. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/german-law-journal/article/comparative-genealogies-of-contract-and-society/DC7EF128485639E863A9E1C88E130664>
14. Jansen Nils, Reinhard Zimmermann. General Introduction European Contract Laws: Foundations, Commentaries, Synthesis Get access Arrow. URL: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198755463.003.0001>

15. Lando Ole. The ec draft convention on the law applicable to contractual and non-contractual obligations: Introduction and Contractual Obligations. URL: <https://www.jstor.org/stable/27875743>

Нормативні джерела

1. Contractual obligations in the EU - determining which national law applies. Regulation (EC) No 593/2008 of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 on the law applicable to contractual obligations (Rome I). Official website of the EU. <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/contractual-obligations-in-the-eu-determining-which-national-law-applies.html>

2. EU rules. Information on EU rules on the law applicable to contractual and non-contractual obligations in civil and commercial matters. Official website of the EU URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/civil-justice/civil-and-commercial-law/contractual-and-non-contractual-obligations_en

3. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law Draft Common Frame of Reference (DCFR). Outline Edition URL: <https://sakig.pl/wp-content/uploads/2019/01/dfcr.pdf>

4. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law Draft Common Frame of Reference (DCFR). Outline Edition URL: <https://sakig.pl/wp-content/uploads/2019/01/dfcr.pdf>

5. Regulation (EC) No 593/2008 Of The European Parliament And Of The Council of 17 June 2008 on the law applicable to contractual obligations (Rome I). Official Journal of the European Union L 177/11. 4.7.2008. URL: https://www.acerislaw.com/wp-content/uploads/2020/12/Rome-I-Regulation-No.-593_2008.pdf

6. Council Directive 93/13/EEC of 5 April 1993 on unfair terms in consumer contracts, OJ L 095, p. 0029-0034.

7. Council Directive (EC) 2008/52 of the European Parliament and of the Council on certain aspects of mediation in civil and commercial matters [2008] OJ L 136/3.

8. Council Regulation (EC) No 44/2001 of 22 December 2000 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters [2001] OJ L 12/1.

9. Council Regulation (EC) No 1346/2000 on insolvency proceedings [2000] OJ L 160/1.

10. Директива 1999/93/ ЄК Європейського Парламенту та Ради від 13 грудня 1999 року про рамки Співтовариства для електронних підписів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_240#Text

11. Директива 2000/31/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 8 червня 2000 р. про певні правові аспекти послуг інформаційного суспільства, зокрема електронної комерції, на внутрішньому ринку («Директива про електронну комерцію»). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224#Text

12. Директива Європейського Парламенту і Ради 2005/29/ЄС від 11 травня 2005 року стосовно недобросовісних комерційних практик бізнесу щодо споживачів на внутрішньому ринку та внесення змін до Директиви Ради 84/450/ЄЕС, директив Європейського Парламенту і Ради 97/7/ЄС, 98/27/ЄС та 2002/65/ЄС та Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2006/2004 («Директива про недобросовісні комерційні практики»). URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/%D0%94%D0%B8%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%202005%2029%20%D0%84%D0%A1.pdf>

13. Директиви 2011/83/ЄС щодо контрактів на надання фінансових послуг, укладених на відстань та скасування Директиви 2002/65/ЄС. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0354_EN.html

14. Директива Європейського парламенту та Ради Європи «Про деякі аспекти медіації у цивільних та господарських правовідносинах» 2008/52/ЄС від 21 травня 2008 р.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Законодавство Європейського Союзу. URL: <https://eur-lex.europa.eu/>
2. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. URL: www.zakon.rada.gov.ua.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
4. Київська центральна міська публічна бібліотека ім. Лесі Українки. URL: <http://lucl.kiev.ua>
5. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. URL: <http://korolenko.kharkov.com>